

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

DE HANDLEIDING VOOR HET HOUDEN VAN HUISDIEREN

Serie zoogdieren

Kortstaartopossum

Monodelphis domestica

Kortstaartopossums zijn bijzonder buideldieren: ze hebben namelijk geen duidelijke buidel! Deze exotische kleine nachtdieren leven in het wild solitair (alleen) en stellen dan ook geen prijs op samenleven met een soortgenoot. De kortstaartopossum is ingesteld op een nachtleven: houd er dus rekening mee dat zij overdag slapen. Daarnaast is hun huid erg gevoelig voor zonlicht.

De kortstaartopossum staat niet op de huis- en hobbydierenlijst zoogdieren en mag vanaf 1 juli 2024 niet meer gefokt of geïmporteerd worden.

Algemeen

De kortstaartopossum (*Monodelphis domestica*) is een klein buideldier. Buideldieren zijn zoogdieren waarbij het hele geslachtsapparaat dubbel is aangelegd. De vrouwtjes hebben twee vagina's en twee baarmoeders, en de mannetjes hebben een gesplitste penis. Naast de echte baarmoeder(s) hebben de vrouwtjes een buidel waarin het embryo zich verder ontwikkelt. De buidel is een soort zak van een huidplooï, waarin de tepels van het dier liggen. Kortstaartopossums hebben echter geen echte buidel maar alleen een huidplooï met daarin de tepels.

Kortstaartopossums hebben een spits kopje, grote oren en zwarte kraalooïjes. Volwassen kortstaartopossums zijn tien tot twintig centimeter lang, dit is gemeten zonder staart. De staart heeft een lengte van vier tot acht centimeter. Ze bereiken een gewicht tussen de 60 en 150 gram, waarbij mannetjes over het algemeen wat zwaarder zijn dan vrouwtjes. Deze opossums hebben een naakte staart waar ze dingen mee vast kunnen pakken.

De gemiddelde leeftijd van kortstaartopossums in gevangenschap ligt rond de vier jaar, maximaal worden ze zo'n acht jaar oud.

De kortstaartopossum mag sinds 1 juli 2024 niet meer gefokt of geïmporteerd worden. Er is een overgangsregeling voor dieren die aantoonbaar voor 1 juli 2024 al als huisdier gehouden werden. Zij mogen nog gehouden worden en ook van eigenaar wisselen.

Verschillende varianten

De meeste kortstaartopossums hebben een dikke, grijsbruine vacht. Er zijn ook kleurvarianten die wat meer bruin, rood of wit in hun vacht hebben.

Van nature

In het wild komen kortstaartopossums voor in Argentinië, Bolivia, Brazilië en Paraguay. Ze leven in spleten tussen de rotsen en bouwen daar een nestje. Ze leven alleen (solitair) en zijn erg onverdraagzaam naar soortgenoten.

De kortstaartopossum is van nature een nachtdier. Hij is daarom vooral actief in het donker en slaapt de hele dag. Als kortstaartopossums slapen rollen ze zich op tot een balletje. Ze communiceren met elkaar door middel van geluid en geuren. Ze markeren hun territorium door met hun kop of hele lichaam langs voorwerpen te wrijven.

Kortstaartopossums hebben van nature een wat timide karakter, mede doordat het prooidieren zijn.

Huisvesting

Kortstaartopossums leven in het wild solitair en moeten ook als huisdier alleen gehuisvest worden. Ze kunnen gehouden worden in een terrarium, een aquariumbak of een draadkooi. Pas bij een draadkooi op dat de spijlen dicht op elkaar staan zodat de dieren niet kunnen ontsnappen. Een minimale afmeting voor een kooi is 45 x 75 x 80 centimeter (lengte x breedte x hoogte), maar hoe groter hoe beter. Zet de kooi of bak op een rustige plaats neer. Lawaai en harde geluiden kunnen stress veroorzaken.

Er kunnen verschillende typen bodembedekking gebruikt worden, zoals houtsnippers of papiersnippers. Het is belangrijk dat het materiaal stofvrij is omdat de dieren gevoelig kunnen zijn voor luchtweginfecties en allergie.

Bied papier en stukjes stof aan, die de opossum als nestmateriaal kan gebruiken.

De kortstaartopossum is zindelijk en doet zijn behoefte meestal in hetzelfde hoekje van het verblijf. Als u daar een bakje plaatst is het verblijf makkelijker schoon te houden. Verder moeten er donkere schuilplaatsen in het hok aanwezig zijn, zoals een nestkastje, pvc-buis of een bloempot van klei. Ook moeten er voldoende klimmogelijkheden zijn. U kunt het verblijf daarom bijvoorbeeld voorzien van takken en rotsen. Voor extra beweging kan een loopradje gebruikt worden. Daarbij is het belangrijk dat er geen spijlen zijn waar de staart tussen bekneld kan raken.

Kortstaartopossums zijn gevoelig voor huidkanker, plaats het verblijf daarom niet in direct zonlicht omdat ze slecht tegen UV-B licht kunnen. Verder is het van belang dat het verblijf op een rustige plek staat en niet op de tocht.

De temperatuur in het verblijf moet tussen 21 en 27 graden Celsius liggen, waarbij een temperatuur tussen de 22 en 24 graden Celsius optimaal is. Het kan dus nodig zijn om een verwarming in het verblijf te hebben als uw kamertemperatuur lager is. 's Nachts mag het afkoelen tot 18 graden Celsius.

Ook de luchtvochtigheid is belangrijk, deze moet in ieder geval hoger dan 50% zijn. Bij lagere luchtvochtigheid is er kans op scheuren van de huid van de oren en staart. De luchtvochtigheid moet echter ook niet te hoog worden, omdat er dan ziekteverwekkers kunnen gaan groeien.

Als kortstaartopossums andere dieren kunnen ruiken, kunnen ze daar erg onrustig van worden, zeker als dit roofdieren zoals honden, katten, fretten of slangen zijn. Houd ze dus liever niet in een ruimte met andere dieren.

Deze dieren staan er om bekend dat ze goed kunnen ontsnappen. Bij een draadkooi kunt u slotjes op de deurtjes maken, bij een aquariumbak of terrarium kunt u het deksel verzwaren. Hiermee voorkomt u dat uw kortstaartopossum ontsnapt

Verzorgen en hanteren

Als u een toiletbak in het verblijf heeft staan, moet deze minimaal om de dag verschoond worden. De rest van het verblijf hoeft alleen schoongemaakt te worden wanneer het vuil is, eens in de week of in de twee weken is meestal voldoende. Het kan voor het dier prettiger zijn om elke week de helft van de bodembedekking te verschonen, zodat de vertrouwde geur niet ineens verdwijnt.

Normaal gesproken houden kortstaartopossums zichzelf goed schoon. Soms komt het toch voor dat ze een vettige vacht krijgen. Het wordt daarom aanbevolen om eens per maand een schaal met chinchillazand aan te bieden, waar het dier een zandbad in kan nemen. Chinchillazand is verkrijgbaar bij de dierenpeciaalzaak.

Vooraf mannelijke kortstaartopossums zijn met geduld en tijd redelijk makkelijk tam te krijgen. Het is wel belangrijk dat ze altijd met rust en geduld benaderd worden. Het blijven immers prooidieren, en oppakken kan voor angst en stress zorgen. Als de dieren schrikken proberen te weg te rennen of zich te verstoppen en bij stress kunnen ze op uw hand plassen of poepen. Ze kunnen voorzichtig gehanteerd worden vanaf een leeftijd van drie tot vier maanden. Sommige kortstaartopossums die gewend zijn aan mensen, klimmen gelijk op uw hand als u het verblijf open maakt. Ook kunt u een kommetje van uw hand maken en daarmee de opossum opscheppen.

Overdag slapen kortstaartopossums meestal, als u ze wakker maakt om op te pakken kunnen ze humeurig zijn, net als bijvoorbeeld hamsters. Als ze geen zin hebben of bang zijn zullen ze dat laten merken door hun bekje open te doen, te blazen en al hun tandjes te laten zien. Meestal blijft het daarbij, maar ze kunnen bijten. Het is aan te raden om deze dieren niet te storen wanneer ze rusten en om een constant dag-nachtritme aan te bieden.

Kortstaartopossums kunnen slecht zien en kunnen uw handen voor eten aanzien. Vooral als uw handen naar eten ruiken, kunnen ze u per ongeluk bijten.

Voeding

Kortstaartopossums zijn alleseters, u kunt ze dus veel verschillende soorten voer geven. Droogvoer zal een belangrijk onderdeel zijn van het dieet. Het is belangrijk dat u brokken geeft met een hoog eiwitgehalte en een laag vetgehalte. U kunt hiervoor katten- of frettenbrokken gebruiken.

In het wild eten kortstaartopossums veel insecten. U kunt uw opossum bijvoorbeeld krekels, sprinkhanen of meelwormen geven. Geef maximaal vijf insecten per dag. Insecten zijn eenzijdig voer en bij het geven van te veel insecten kunnen voedingstekorten ontstaan.

Verder kunt u uw opossum eens per week een paar kleine stukjes vlees geven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan rundvlees, kalkoen, ham of stukjes kleine knaagdieren, zoals muizen. Ook stukjes gekookt ei mogen gegeven worden. Kortstaartopossums eten daarnaast graag groenten en fruit. Vooral de zachte soorten zoals banaan, druiven en meloen zijn geschikt.

Voer eten dat kan gaan rotten (zoals vlees en fruit) 's avonds en haal de restjes 's ochtends weg.

Het is belangrijk dat kortstaartopossums genoeg calcium binnenkrijgen. Als u als basisvoer katten- of frettenbrokken gebruikt wordt aan hun calciumbehoefte voldaan.

Het is belangrijk dat er altijd voldoende en vers water beschikbaar is.

Voortplanting

Het verschil tussen mannetjes en vrouwtjes is duidelijk te zien. Bij de mannetjes zijn de balletjes te zien vanaf een leeftijd van zeven dagen.

Let op: Fokken met een kortstaartopossum is vanaf 1 juli 2024 niet meer toegestaan, omdat deze soort niet op de huis- en hobbydierenlijst zoogdieren staat. Mocht u een vrouwtje hebben dat toch nog gedekt is, zorg er dan voor dat u mannetje direct bij haar weghaalt.

Kortstaartopossums kunnen het hele jaar door jongen krijgen, tot vier nestjes per jaar. De gemiddelde leeftijd waarop deze opossums geslachtsrijp zijn ligt tussen de vier en zeven maanden. De jongen worden ongeveer veertien dagen na de paring geboren. De nestgrootte varieert van 1 tot 16 jongen, maar het vrouwtje heeft 13 tepels en kan dus doorgaans maximaal 13 jongen grootbrengen. Gemiddeld krijgt een kortstaartopossum zeven tot negen jongen per keer. Als de jongen geboren worden klimmen ze naar de tepels van de moeder en zuigen zich daar vast. Dit gaat hetzelfde als bij andere buideldieren, ook al hebben deze opossums geen echte buidel. De jongen zijn bij geboorte niet groter dan een centimeter en ze wegen ongeveer 100 milligram. Ze zijn kaal, blind en doof en volledig afhankelijk van hun moeder.

Zorg voor een schuilplaats en laat een moeder met een nest de eerste drie weken met rust. Na twee tot drie weken komen de jongen van de tepel af. Snel daarna kunnen ze ook horen en zien. Na ongeveer twee maanden zijn ze zelfstandig genoeg om bij hun moeder weggehaald te worden. Op een leeftijd van uiterlijk drie maanden moeten de mannetjes en vrouwtjes gescheiden worden, zodat ze niet voor een nieuw nestje zorgen.

Kortstaartopossums van hetzelfde geslacht gaan vaak onderling vechten rond een leeftijd van 8 tot 9 weken en moeten dan van elkaar gescheiden worden.

Ziekten en aandoeningen

Een gezonde kortstaartopossum is alert en nieuwsgierig en heeft heldere oogjes en een dikke, gesloten en glanzende vacht. Hij vertoont normaal gedrag, zoals zichzelf wassen en activiteit vanaf de schemering. Veranderingen in activiteit, voeropname, ontlasting en gewicht kunnen wijzen op problemen. Houd het gewicht van het dier in de gaten door hem regelmatig te wegen.

Eén van de meest voorkomende gezondheidsproblemen is haarverlies. Dit kan bijvoorbeeld komen door eiwittekort of een allergie voor de bodembedekking. Ook kunnen ze huidkanker krijgen doordat ze gevoelig zijn voor UV-B uit bijvoorbeeld zonlicht en kan de vacht vettig worden. Kortstaartopossums zijn erg gevoelig voor uitdroging, ze kunnen al dood gaan als ze één dag geen beschikking over water hebben. Uitdrogingsverschijnselen zijn onder andere onvast lopen en trillen. Als u dit gedrag bij uw kortstaartopossum ziet, moet u hem zo snel mogelijk een bakje water geven en voedsel met een hoog vochtgehalte. Opossums kunnen ook last hebben van diarree, dit kan bijdragen aan uitdroging. Een luchtvochtigheid onder 50 % kan huidproblemen geven. Als een kortstaartopossum op de tocht zit, in een te koude of stoffige omgeving wordt gehuisvest of een bacteriële infectie oploopt kan dit leiden tot longontsteking.

Veel eigenaars maken zich zorgen om het witte 'propje' in de oren van hun kortstaartopossum, dit is echter volkomen normaal. Het propje is de tragus, een flapje huid voor de gehoorgang. Mensen hebben zo iets ook, alleen bij opossums komt het wat meer naar buiten.

Raadpleeg bij twijfel over de gezondheid van uw dier altijd een dierenarts. Niet alle dierenartsen hebben verstand van kortstaartopossums. Vind een dierenarts die kortstaartopossums behandelt voordat uw opossum ziek wordt.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van een kortstaartopossum is geen specifieke ervaring nodig. Wel is het belangrijk dat u rekening houdt met de speciale eisen die het dier aan zijn huisvesting en verzorging stelt. Bedenk ook dat de kortstaartopossum een nachtdier is en overdag slaapt. Daardoor is hij ongeschikt voor kinderen.

Aanschaf en kosten

Een kortstaartopossum mag sinds 1 juli 2024 niet meer gefokt of geïmporteerd worden. Er is een overgangsregeling voor dieren die aantoonbaar voor 1 juli 2024 al als huisdier gehouden werden. Zij mogen nog gehouden worden en ook van eigenaar wisselen. Als u een kortstaartopossum wilt aanschaffen moet deze dus:

- al aantoonbaar in Nederland werden gehouden vóór 1 juli 2024, óf
- geboren zijn uit een moederdier dat al drachtig was én in Nederland was vóór 1 juli 2024.

Wilt u een kortstaartopossum kopen of overnemen, vraag dan om een bewijs van de vorige eigenaar dat aan een van deze eisen voldaan is. Dat kan bijvoorbeeld met een chipregistratie, aankoopbewijs, inschrijving bij en/of rekening van een dierenarts of, als dat niet haalbaar is, eventueel een foto van het dier met betrouwbare datum. Een verklaring van een 'getuige' is onvoldoende bewijs! Zorg ervoor dat u het bewijs ook meekrijgt, zodat u bij een eventuele controle kunt laten zien dat u het dier volgens de regels heeft aangeschaft. Lees ook het artikel over de huis- en hobbydierenlijst op www.licg.nl.

Let er bij de aanschaf of overname van een kortstaartopossum op dat het dier alert, levendig en schoon is, heldere ogen heeft en geen vieze neus heeft of bijgeluiden maakt bij het ademen.

Houd naast de kosten voor de aanschaf, huisvesting, voeding en verzorging ook rekening met onvoorziene kosten zoals dierenarts rekeningen. Het is verstandig om hier geld voor opzij te zetten dat u echt alleen voor uw dier bestemt.

Aandachtspunten

- Ook al staat uw dier niet op de huis- en hobbydierenlijst: het blijft natuurlijk in de eerste plaats belangrijk om goed voor uw dier te blijven zorgen. Dat betekent dat u gerust naar een dierenarts kunt gaan als er iets met uw dier aan de hand is. Oók als u twijfelt of uw bewijs dat uw dier aan de regels voldoet wel voldoende is, want de dierenarts heeft geen taak om dat te controleren of door te geven aan de overheid.
- Kunt u zelf om wat voor reden dan ook niet meer voor uw dier zorgen, zoek dan een goed nieuw tehuis voor hem. Vergeet dan niet om een kopie van uw bewijs dat uw dier al voor 1 juli 2024 als huisdier werd gehouden, mee te geven aan de nieuwe eigenaar.
- Kortstaartopossums zijn nachtdieren en zijn overdag niet vaak te zien.
- Kortstaartopossums zijn geen knuffeldieren.

Het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren biedt onafhankelijke en betrouwbare informatie over het houden van huisdieren.

Versie: juli 2024

©LICG

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl